

Existuje časť tém a oblastí, ktoré boli v programoch politických strán buď ignorované, marginalizované, alebo vedenia volebných kampaní nepovažovali ich prezentáciu za prioritu, ktorá by pritiahla voličské hlasy. Je pochopiteľné, že téma bezpečnosti a obrany netrápi bežného voliča tak, ako tzv. chlebové témy, s ktorými úzko súvisí povedzme boj s korupciou alebo zápas o vylúčenie vplyvu oligarchie v politike. KDH tentoraz vo volebnej súťaži nebolo úspešné, ale program hnutia mal vysoké hodnotenia. Súčasťou programu boli koncepcie v obrane a bezpečnosti, ktoré by si mohli zaslúžiť pozornosť. Jeden zo spoluautorov programu bol nečlen KDH, ktorý strávil v ozbrojených silách veľkú časť svojho aktívneho života, dnes bezpečnostný analytik a kapitán aerolínií Peter Švec. Jeho motiváciou na dobrovoľnú pomoc pre hnutie bolo možno pokračovanie v hodnotových cieľoch otca, ktorý bol jedným zo zakladateľov KDH. Nasledujúce otázky položili desiatky ľudí, s ktorými komunikoval počas troch rokov ako autor konceptov týkajúcich sa bezpečnosti a obrany. V prvej časti je predstavený koncept tzv. Civilných zborov Slovenska. Keďže koncept nebol v kampani predstavený, nemožno tvrdiť, že prepadosť KDH by boli odmietnuté aj myšlienky s patriotickým konzervatívnym zameraním, ktorých presadenie by napríklad mohlo eliminovať priestor na zgrupovanie mladých v pochybných polovojenských združeniach mimo kontroly štátnych orgánov. Otázky nadväzujú na články, ktoré boli na účely volebnej kampane pripravené a tiež neboli publikované, preto sa v nich nevyskytujú témy objasňujúce, o čo v koncepte ide.

1. Plánujete, aby dobrovoľní príslušníci CzS mali hodnosti?

Riešenie bude predmetom diskusií, ale vojenskú alebo policajnú hodnosť by každý získal až vstupom do ozbrojených síl alebo zborov, čiže absolvovaním profesionálneho výcviku. Absolvovaním výcvikových kurzov CzS získajú odznak a certifikát.

2. Budú dobrovoľní príslušníci CzS považovaní za zálohy?

Len za všeobecné zálohy. Aktívne aj neaktívne zálohy sa musia formovať výlučne z bývalých príslušníkov ozbrojených síl, ktorí absolvujú profesionálny výcvik, vrátane výcviku jednotiek. Aj ostatné ozbrojené sily a zbory môžu v požadovanej miere formovať zo svojich bývalých profesionálnych príslušníkov zálohy. Aktívne zálohy môžu obsadiť vybrané voľné miesta v jednotkách ozbrojených síl a zborov. Išlo by o také miesta, ktorých náplňou nie je plný pracovný úväzok a vyžaduje si fond pracovného času, obmedzený počtom dní služby, vymedzeným pre zálohy v zákonoch.

3. Pôjde u aktivistov CzS o zamestnanie?

Nie, pôjde o dobrovoľnú činnosť, kompenzácia bude len za výkon v prípade zavolania na operačné nasadenie alebo za udržiavací výcvik. Pravidlá kompenzácie budú definované zákonom, pričom podrobnosti môže určiť vykonávací predpis, ktorý bude predmetom rokovania a prípravy.

4. Budú dobrovoľníci CzS pri nasadení vykonávať veliteľské funkcie?

Nie, len najnižšie výkonné alebo manažérske funkcie. V závislosti od charakteru nasadenia im budú veliť profesionáli (vojaci, policajti, záchranári, velitelia zásahov, kvalifikovaní horskí vodcovia a podobne).

5. Budú aktivistom CzS pri nasadení veliť iba vojaci?

Pri nasadení do zahraničných misií vo väčšine prípadov áno, pri nasadení v domácich misiách to môžu byť aj príslušníci iných záchranných zborov. Delegovanie velenia bude

vždy predmetom analýzy, súčinnostných konzultácií, dohôd a rozkazu veliteľa CzS v rozsahu právomocí, delegovaných od Náčelníka Generálneho štábu alebo zákonom.

6. Budú operačne nasadzované jednotky CzS pri nasadení tvorené z organických jednotiek?

Nie, každá operačne nasadená jednotka bude tvorená ad hoc, pri nasadzovaní na domáce akcie sa budú prednostne prizývať dobrovoľníci v najbližšom dosahu.

7. Aké netradičné aktivity môžu vykonávať dobrovoľníci CzS?

Všetko bude rámcovo definované príslušným zákonom a podrobne rozpísané vo vykonávacích predpisoch a nariadeniach. Medzi netradičné aktivity môže patriť poriadková služba pri podujatiach regionálneho a štátneho významu, stráženie polí alebo lesov pred zlodejmi, posilňovanie policajných jednotiek pri výtržnostiach a podobne.

8. Aký význam budú mať názvy jednotlivých jednotiek CzS?

Budú to dva základné významy – ceremoniálny a štátotvorný.

9. Čím je vyjadrený ceremoniálny význam CzS?

Ceremoniálny význam umožní účasť jednotky názvom viazanej na región so zástavou a v maskáčoch resp. uniformách na oficiálnych akciách miestnych a regionálnych orgánov, napríklad na oslavách a športových aktivitách. Umožňuje zviditeľňovanie a regionálne stotožnenie CzS s obyvateľstvom prostredníctvom súčinnosti so samosprávami. Sľub nepľnoletých aktivistov ako aj prísaha po dosiahnutí plnoletosti sa bude robiť pred svojou domovskou komunitou v regionálnych centrách. Po vstupe do ozbrojených síl a zborov profesionál – aktivista CzS bude podpisovať už len zložkovú prísahu bez verejnej ceremónie v prítomnosti rodinných príslušníkov.

10. Čím je vyjadrený štátotvorný význam CzS?

Každý dobrovoľník aj budúci vojak, policajt, príslušník iných záchranných zborov a potenciálne aj štátny zamestnanec bude mať svoju domovskú jednotku, ktorá nebude predmetom prípadnej redukcie vojenských, policajných a iných jednotiek, bude mať teda trvalý historický charakter. Vytvára si tým nielen vzťah k regiónu, ale postupne sa bude vytvárať akási jednota ozbrojených síl a zborov, ako aj štátnej správy.

11. Budú mať aktivisti CzS uniformy?

Na výkon funkcie dostane každý dobrovoľník maskáče, ťažkú obuv do terénu a ochranné pomôcky, ktoré sa po úspešnom absolvovaní výcviku budú uskladňovať v miestach podľa určitých princípov. Tieto si aktivisti budú môcť po čase za zvyškovú cenu odkúpiť. Maskáče budú zhodné s ozbrojenými silami, jediným rozdielom budú označenia. Každý dobrovoľník bude mať po predpismi definovanom pôsobení v CzS právo kúpiť si ceremoniálnu uniformu s právom jej nosenia.

12. Aké názvy formácií CzS očakávate a z čoho budú vychádzať?

Pôjde o čisté alebo kombinované názvy vychádzajúce prednostne z názvov historických regiónov. Konečný výsledok bude predmetom diskusií. Slovo bude mať Historický ústav SAV, Vojenský historický ústav, pri symbolike aj heraldici. Pochopiteľne, návrhy bude predkladať velenie CzS.

13. Aké názvy ceremoniálnych jednotiek CzS očakávate?

Väčšina názvov ceremoniálnych jednotiek bude vychádzať z ľahko identifikovateľných miestnych názvov. Časť môže byť viazaná na tradičné župné názvy. Do názvov budú vstupovať aj kvalifikovaní historici. Predpokladáme, že práve CzS sa stanú ochrancami historického dedičstva a tradícií, koncept je premyslený.

14. Aký počet príslušníkov CzS očakávate?

Predpokladáme, že počet dispozičných dobrovoľníkov CzS v jednom čase by nemal prekročiť 25,000 a tento počet by sa mohol dosiahnuť do 10 rokov po vzniku CzS. Každý rok postupne očakávame výcvik od 2,000 až do 6,000 príslušníkov CzS. Každoročne by malo niekoľko stoviek dobrovoľníkov prejsť výberom do profesionálnych ozbrojených síl a zborov. Ak by záujem vysoko prekročil očakávania, bude v záujme spoločnosti, aby CzS postupne uspokojili a zapojili všetkých záujemcov.

15. Ako bude organizovaný výcvik dobrovoľníkov CzS?

Letný modul by mal mať dĺžku jeden ucelený mesiac. Zimný modul by nemal prekročiť 10 dní. Pre žiakov a študentov škôl by sa výcvikové kurzy organizovali v prázdninových mesiacoch. Pre ostatných by boli organizované kurzy v dopredu určených termínoch vo vhodných mesiacoch. Udržiavací výcvik pre tých dobrovoľníkov, ktorí si nezvolia kariéru v profesionálnych ozbrojených zložkách by mohol trvať asi 1 týždeň každý rok. Vo funkcii inštruktorov sa na výcviku budú môcť podieľať nielen aktívni vojaci, policajti, záchranári a príslušníci iných zborov, ale najmä pozvaní príslušníci ozbrojených síl a zborov v zálohe.

16. Aký rozsah operačného nasadenia pri riešení nevojenských ohrození môže dobrovoľník CzS očakávať?

Priemerná dĺžka domáceho nasadenia za rok by nemala prekročiť 20 dní za rok na osobu. Zároveň by každý dobrovoľník pri 10 ročnej priemernej dĺžke dobrovoľnej služby mohol očakávať aspoň niekoľko-mesačné až ročné pôsobenie v zahraničných mierových misiách (*nikdy nie vojenské operácie na vynútenie mieru – „peace enforcement“ ale len „peace keeping“*). Všetky operačné nasadenia aj udržiavací výcvik budú platené podľa príslušných zákonov a vykonávacích predpisov. Príprava pred každým zahraničným nasadením do mierovej misie si bude vyžadovať špecifický prípravný kurz v trvaní pár týždňov. V mierových misiách budú využívané civilné zručnosti dobrovoľníkov, napríklad v prípade lekárov alebo niektorých remeselníkov, ale tiež špecifické vojenské zručnosti, napríklad odminovanie alebo patrolovanie.

17. Aké ročné náklady predpokladáte na udržiavanie CzS?

Určite by ani po dosiahnutí cieľového stavu nemali prekročiť viac ako 5% rozpočtu na obranu, pričom počet dobrovoľníkov by v tom čase mal zodpovedať asi dvojnásobku stálych ozbrojených síl, čiže profesionálov. Bude to vysoko efektívny prvok a práve o to ide. Je vysoký predpoklad, že existencia CzS umožní udržiavanie ostatných ozbrojených zborov na nižších stavoch a tým sa dosiahne výrazné zefektívnenie použitia zdrojov. Máme pripravený koncept na zabezpečenie financovania mimo rozpočtových zdrojov.

18. Ako chcete zabrániť zneužitiu CzS na spochybniteľné účely?

Celý systém je nastavený tak, že použitie CzS bude možné výlučne v súlade so zákonmi, rozhodovať budú výlučne vymedzené orgány štátnej správy alebo samosprávy, je vylúčená koncentrácia moci, je vylúčené vytváranie regionálnych mafií alebo polovojenských klanov. Na druhej strane sa ohrozeniami nevojenského charakteru budú zaoberať občania v prospech občanov a svojich blízkych. Existencia CzS bude dávať

predpoklady na postupné budovanie historicky regionálneho aj štátneho zdravého patriotizmu resp. lokálpatriotizmu. Vstup do CzS umožní aj znevýhodneným skupinám a ľuďom bez stredoškolského vzdelania získať cenných referencií, správnych návykov a ich zapojenie do aktivít vysokej spoločenskej hodnoty. V neposlednom rade je možné v aktivitách CzS získať aj primerané doplnkové finančné ohodnotenie.

19. Musí organizácia CzS kopírovať oficiálne územno-štátne usporiadanie?

Nie, nemusí, dokonca by ani nemala, oveľa dôležitejší bude historický a nadčasový kontext. Územno-štátne usporiadanie je a zostane úplne oddelenou záležitosťou. Zachovanie historického povedomia je veľmi dôležitým psychologickým a sociologickým prvkom z hľadiska vzťahu občana k obrane štátu. Pripravený návrh je dôkladne premyslený a cielený práve z uvedeného pohľadu. Organizácia ozbrojených síl ani ozbrojených zborov ani dnes nekopíruje administratívne rozdelenie Slovenska.

20. Máte premyslené všetky podrobnosti súvisiace so vznikom CzS ?

Máme jednoznačné koncepčné zámery a presne definovaný rámec. Máme záujem zabrániť tomu, aby sa nekvalifikovanosťou, nepochopením alebo pochybnými zámermi znehodnotila a úplne zvrhla pôvodná myšlienka tak ako sa to svojho času stalo s Domobranou. Podrobnosti ustanoví zákon, ktorý bude pripravený čo najskôr po dosiahnutí spoločenskej a politickej zhody, ako aj z neho vyplývajúce vykonávacie predpisy.

21. Prečo prichádzate s iniciatívou CzS a prečo práve teraz?

Stav ozbrojených síl sa dostal do kritického stavu. Príčinou veľmi zlého stavu nie je nízky rozpočet na obranu, ale najmä dlhodobé nekonceptné riadenie rezortu a absencia pozitívnej morálnej dimenzie ozbrojených síl. Nemôžeme si zakrývať oči pred niektorými faktami, súvisiacimi s duchom ozbrojených síl, nazývaných aj „*esprit de corps*“, pričom viaceré zložky, vrátane najvyšších veliteľstiev a ministerstva sú presiaknuté intrigami, nízkym tímovým duchom, vzájomnou neúctou a inými negatívnymi prejavmi. Podobné negatívne javy sú evidentné v ostatných ozbrojených silách a zboroch. Je najvyšší čas kriticky aj sebakriticky odstúpiť od tradičných prístupov k obrane, v ktorých zajatí sme všetci a pozrieť sa na celý systém obrany veľmi nekonvenčným spôsobom. Návrh na vytvorenie CzS je len jednou z komplexných súčastí na zmenu celého systému obrany, ktoré KDH bude postupne predkladať verejnosti. Vidíme tiež postupnú stratu hodnôt mladej generácie, ktorá už nemala možnosť absolvovať základnú vojenskú službu, alebo vykonávať iné aktivity vysokej spoločenskej hodnoty, ktoré si vyžadujú odriekanie a sebaobetovanie. Veríme, že dobrovoľný vstup do CzS umožní aspoň časti mladej generácie vlastným rozhodnutím prejsť záujem o veci verejné a obranu, zároveň čosi pre svoju vlasť týmto spôsobom aj obetovať. Verejnosť má byť informovaná a má právo sa do tejto diskusie zapojiť. Ide teda o zásadný prvok morálnej obrody ozbrojených síl a zborov, ktorej KDH dáva vysokú prioritu.

22. Aký je rozdiel medzi návrhom Smeru, ktorý presadil prijatie zákona na zavedenie dobrovoľnej vojenskej služby a návrhom KDH na zriadenie Civilných zborov?

Je to absolútny a zásadný rozdiel. Hoci od zrušenia povinnej vojenskej služby vládol Smer po väčšinu času, za celý čas nielenže nezaviedol systém aktívnych a neaktívnych záloh, ale ich dispozíciu eliminoval na úplnú nulu. V istom zmysle sme sa stali svetovým unikátom, aj keď nie sme jediným štátom, ktorý úplne zlyhal pri presadení

profesionalizácie. Žiaľ, určitá časť opozície tiež uverila, že trojmesačným výcvikom nezamestnaných vytvoríme funkčné zálohy. Pritom táto vláda úplne zanedbala oslovenie tej skupiny obyvateľstva, do ktorej už štát investoval zdroje na ich výcvik počas ich pôsobenia v ozbrojených silách a zboroch. Drvivá väčšina z potenciálnych aktívnych záložníkov pritom pôsobila v ozbrojených silách a zboroch dlhé roky. My máme ambíciu umožniť dobrovoľníkom, aby za primeranú kompenzáciu dobrovoľne podpísali záväzok na vstup do aktívnych alebo neaktívnych záloh. Tým by prevzali záväzok na absolvovanie pravidelného udržiavacieho výcviku. Koncept Civilných zborov je niečo úplne iné. V prvom rade bude produkovať základňu na riešenie nevojenských rizík. Zároveň bude vytvárať základňu na to, aby sme si budúcich profesionálnych príslušníkov ozbrojených síl a zborov preverili ešte pred vstupom do týchto zložiek, ktorých celospoločenský význam pre bezpečnosť je nespochybniteľný. Napokon by sa z nich tvoril fundovaný základ pre všeobecné zálohy z radov tých, ktorí by nepôsobili v profesionálnych inštitúciách. Časť z nich by tiež mohla dobrovoľne vstúpiť do aktívnych záloh, ale to by nebolo ich primárne určenie a bolo by to podmienené dodatočným vojenským výcvikom.

Otázky k ozbrojeným silám a zborom

Otázka 1: Aké máte plány s tajnými službami?

Zásadná reforma tajných služieb je nevyhnutná. Ukazuje sa, že tieto sú dnes za Fica už rovnako spolitizované a politicky zneužívané, ako boli za Mečiara. Toto treba zásadným spôsobom zmeniť. Ak by na to malo vplyv KDĽ, musí sa tak v najvyššom štátnom záujme konať diskrétna a profesionálne.

Otázka 2: Dodržíte Smerom ohlasované náborové 2 tisíc nových policajtov?

Zvyšovanie počtov štátnych zamestnancov je z principiálneho hľadiska nesystémovým riešením. Slovensko má už dnes nadpriemerné počty policajtov v prepočte na obyvateľa. My budeme uprednostňovať použitie obmedzených verejných zdrojov do systémových opatrení na zlepšenie fungovania procesov, ktoré umožnia zásadné zlepšenie funkčnosti polície. Vráťame lepšej starostlivosti o lepší policajný zbor v terajších alebo nižších počtoch. Umožnia to aj technické opatrenia, ktoré napomôžu nahradiť predvolebné marketingové kampane súčasnej vlády jednou stranou súborom zásadných koncepčných zlepšení. Nemôžeme zvyšovať zadĺženosť štátu, bude nutné hľadanie úspor. Ak potom tie isté alebo nižšie zdroje použijeme na vyšší početný stav policajtov, trpieť bude systém ako celok, ale aj všetok personál nižšími príjmami. Cesta doplnenia zdrojov terorizovaním slušnej časti občanov, ktorí pochybia vyššími plánovanými výbermi pokút je cestou do pekla.

Otázka 3: Zachováte rozšírenie 5. pluku špeciálneho pluku?

V oblasti špeciálnych síl si musíme uvedomiť, že každý štát má predpoklady len na určitý hraničný počet takej špičkovej kvality, akú si vyžaduje personál špeciálnych síl, ktorá vyplýva z ich určenia. Neradi by sme podporovali neopodstatnené nesystémové nevyváženosti v štruktúre ozbrojených síl, ktoré generovali dve vlády R. Fica. V ozbrojených silách ako celku máme pripravený veľmi komplexný a premyslený projekt ich transformácie. Vieme si predstaviť, že navrhnuté nesystémové zvýšenie počtov 5. pluku špeciálneho určenia súčasným vedením rezortu dokážeme rozumne zužitkovať na prospech transformačných procesov ozbrojených síl ako celku. Berme do úvahy fakt, že Slovensko má ešte stále nadpriemerné počty aktívnych vojakov v rámci EÚ aj NATO v prepočte na populáciu, ale doslova nulové počty aktívnych neaktívnych, aj všeobecných záloh. Riešenie teda nie je v zvyšovaní počtov štátnych zamestnancov. V prípade získania

dôvery od voličov je zámerom premyslené a hospodárne využitie existujúceho potenciálu a zdrojov. Platí nepriama úmera medzi kvalitou a kvantitou. Cieľom KDH je kvalita.

Otázka 4: Ministerstvo obrany nedokončilo miliónové nákupy na nové stíhačky a radary. Bude vašou prioritou dotiahnuť ich do konca?

Tu sú dve problémové oblasti. Po prvé, nech bude po voľbách akákoľvek vláda, nevieme si predstaviť podpísanie takého nezmyslu, ktorý v prípade lietadiel JAS-39 Gripen zabezpečí dlhodobé astronomicky vysoké náklady na jednotku výstupu a v podstate zakonzervuje súčasný aeroklubový charakter vzdušných síl. Tisíc hodín za rok umožní operačne najnižšie požadovanému počtu pilotov ročné nálety na úrovni zlomku priemerných náletov vo vyspelých krajinách NATO a tým bude latentná úroveň bezpečnosti lietania naďalej na neakceptovateľne nízkej úrovni. KDH má pripravené premyslené koncepčné riešenia, ktoré v žiadnom prípade nedovolia kompromisy v otázke bezpečnosti lietania a hospodárnosti prevádzky, ale ani v korupčnom prístupe. Po druhé, nové radary sú potrebné, to nespochybňujeme. Otázkami sú počet, charakteristiky, forma obstarávania, náklady. KDH disponuje vážnymi indíciami, že súčasné vedenie rezortu realizuje akvizície cez doslova chobotnicu oligarchov, ktorí diktujú, čo treba, majú procesy pod palcom a na každom projekte ryžujú nehorázne obrovské marže. Napríklad v prípade lietadiel L-410 cez tzv. exkluzívneho dodávateľa navýšenie vysoko presiahlo 100% prirážku k bežnej cene od výrobcu. Nakupujú sa zbraňové systémy resp. nosiče namiesto spôsobilostí. To si vyžaduje ďalšie vynútené dodatky s ešte vyššími maržami pre oligarchickú chobotnicu. Tento korupčný rakovinový nádor bude potrebné odstrániť v záujme nás všetkých daňovníkov. Prvým krokom musí byť v prípade získania dôvery dôsledný audit všetkých pripravených akvizičných projektov. Radary nie sú prioritou. Prioritou bude eliminácia korupčného prostredia v rezorte obrany po vláde štátostrany. Žiadny rozumný politik sa nebude môcť podpísať pod pripravené zmluvy bez ich dôkladného hĺbkového auditu.

Otázka 5: Ako sa teda pozeráte na plány MO SR v oblasti nákupu leteckej techniky? Konkrétne ide o nákup letových hodín na stíhačky, nákup dopravného lietadla Spartan či nových vrtuľníkov. Vidíte to ako dobrú investíciu?

Pokiaľ zásadne nezmeníme koncepčný prístup pri financovaní obrany, v tradičnom spôsobe financovania pri v žiadnych výdavkoch na obranu nejde o investíciu. Z ekonomického pohľadu sú výdavky na obranu v súčasnosti spotrebou. Zužovanie problému na nákup lietadiel alebo hodín zodpovedá už dávno prežitým prístupom zabezpečenia obranyschopnosti štátov so zdedenými vzdušnými silami. Politicky máme pripravené nové koncepčné prístupy, ktoré by umožnili návratnosť a celospoločenský prospech z časti výdavkov na vzdušné sily, zároveň rozloženie splátok do dlhého časového obdobia. Presadenie pripraveného konceptu si vyžiada politické diskusie a rokovania. Musíme zobrať na vedomie fakt, že až na malé výnimky sa drvivá väčšina ozbrojených síl v celej Európe musí vysporiadať s niekoľkými faktormi týkajúcimi sa zabezpečenia obrany.

Otázka 6: Aké faktory máte konkrétne na mysli?

Prvým faktorom je prostredie politickej nevôle vyčleňovať na obranu finančné prostriedky nad 1% HDP. Nemajme ilúzie, že sa to zmení. Celá Európa je sociálne a spotrebne orientovaná a ani nastávajúce vlády nemusia mať odvahu tento faktor zásadne zmeniť. Z dôvodu obrovských štátnych dlhov je reálna možnosť, že trend môže byť skôr smerovať tam, kde sa dnes nachádza Španielsko, ktoré vyčleňuje na obranu asi 0,8% HDP.

Druhým faktorom je veľmi zlá štruktúra rozpočtov na obranu hlavne v post-totalitných štátoch. V týchto štátoch je zároveň vysoká miera korupčného správania a nízka úroveň politickej kultúry silnej kontroly vyčleňovania prostriedkov na obranu. Dôsledkom je neúmerne vysoký pomer fakultatívnych výdavkov v štruktúre obranných rozpočtov, neúmerne nízky pomer výdavkov na prevádzku, do ktorej patrí aj výcvik a výrazné zanedbávanie alebo zneužívanie kapitálových výdavkov do rozvoja.

Otázka 7: Ako je to potom vo vzťahu k prostriedkom vzdušných síl?

Tento faktor vyplýva z existencie veľmi nezdravých organizačných kultúr. Jedným z dôsledkov takého prostredia je vytváranie privilegovaného postavenia určitých zložiek ozbrojených síl v závislosti od zaujatosti politického a vojenského vedenia. V tomto kontexte ťažko nájsť v našom regióne prípad, kde by sa na lietadlové spôsobilosti vzdušných síl vyčleňoval férový podiel obranných rozpočtov. Hĺbkovým problémom je v skutočnosti totálna absencia strategického myslenia a chápania komplexnosti obrany, ale aj možností a limitov prostredia. Ešte vážnejším dôsledkom uvedenej skutočnosti je absencia myslenia dobrého hospodára a národohospodára v strategickom plánovaní a používaní vyčlenených prostriedkov na obranu.

Dobre známym faktorom je nekonceptné, veľmi často korupčné rozhadzovanie limitovaných zdrojov na rozvoj a akvizície. Vôbec nemôže ísť len o nákup lietadiel alebo hodín. Musí ísť o akvizíciu spôsobilostí, ktoré je možné vymenovanými lietadlovými prostriedkami zabezpečiť. Musí ísť o operačnú zmyslupnosť a úspornosť z hľadiska celkových nákladov na letovú hodinu. Ak každý štát bude prevádzkovať hlboko podlimitný a operačne nezdôvodniteľne nízky počet lietadiel, celkové náklady na letovú hodinu zostanú extrémne vysoké. Ani nostalgické spojenie akvizičného a prevádzkového úsilia dvoch malých štátov nedáva žiadny zmysel, keďže aj súčet dvoch núl dáva len nulu. Vplyv nostalgie a predsudkov je pri zabezpečovaní takej vážnej veci, akou je obrana, škodlivý.

Otázka 8: Na akú leteckú techniku by podľa Vás malo MO SR klásť dôraz a prečo?

Existuje veľmi komplexný materiál úvah o koncepcných opatreniach v rozvoji vzdušných síl formou nelineárnych prístupov pri formovaní vzdušných síl budúcnosti. Návrh má k dispozícii skupina politikov. Autor pripravuje verziu, ktorá by mohla vyjsť knižne tak, aby umožnila radovému občanovi pochopiť možnosti zabezpečenia ekonomicky efektívnej obranyschopnosti v zrozumiteľnej reči. Z materiálu vyplýva jednoznačný záver, že niektoré technologicky a finančne náročné spôsobilosti vzdušných síl sú pre malé štáty z národnej úrovne ekonomicky nedostupné. V niektorých spôsobilostiach vzdušných síl je nutné hľadanie mnohonárodných riešení spojením veľkého množstva štátov. Ide špecificky o sériu spôsobilostí, ktoré umožňuje prevádzka bojových lietadiel a tiež spôsobilostí súvisiacich s prevádzkou väčších dopravných lietadiel. Ale aj výcviku pilotov. Materiál pritom realisticky posudzuje rôzne alternatívy, z ktorých každá má výhody aj nevýhody. Treba zdôrazniť, že pripravený koncept považuje za extrémne nebezpečné trendy na vytvorenie akýchsi EUAF, povedzme paralely USAF, čiže nadnárodné riešenie.

Otázka 9: Ako sa to týka výcviku pilotov?

Nevieme si napríklad predstaviť aká logika môže byť za návrhom vstúpiť do akejsi spoločnej akvizície cvičných prúdových lietadiel ak vieme, že Slovensko môže potrebovať ročne cvičiť v priemere jediného bojového pilota a naši západní aj južní susedia asi dvoch. Na pokrytie takej potreby stačí maximálne dvojica moderných cvičných prúdových lietadiel, ktoré je schopné generovať požadovaný počet letových hodín. Prevádzkovanie takého nízkeho počtu nedáva absolútne žiadny ekonomický zmysel. Maďari už idú

správnym smerom, totiž bojových pilotov posielajú do existujúceho výcvikového strediska v Kanade. Aj v tejto oblasti sa posudzovali viaceré alternatívy.

Otázka 10: Vráťme sa k bojovým lietadlám.

Aj prevádzka operačne veľmi úsporných bojových lietadiel Gripen Českou republikou a Maďarskom ich vychádza z hľadiska celkových nákladov na letovú hodinu extrémne draho. Nepochybujem, že si to dnes obidvaja susedia čiastočne uvedomujú a majú záujem hľadať riešenia na zníženie celkových nákladov. Ibaže, aj náš vstup hoci do trojspolku by pre všetky krajiny stále neumožňoval dosahovať ekonomicky akceptovateľne nízke náklady na letovú hodinu, ba ani operačne zmysluplné počty bojových lietadiel. Existujúci návrh MO na akvizíciu tisícky letových hodín bojových lietadiel je evidentne krátkozraký, nákladný a zachováva stále neúmerne vysoké celkové náklady na letovú hodinu. „Úspory“ formou zníženia náletov by stav ešte zhoršili.

Problém akvizície bojových lietadiel je oveľa komplexnejší. Lietadlo je v skutočnosti len jeden prvok zo systému, ide *de facto* o nosič zbraňových systémov. Základom úvah musí byť pragmatizmus. My nehovoríme o lietadlách, ale o spôsobilostiach. Do spôsobilostí súvisiacich s akvizíciou nosičov zbraňových systémov patria aj samotné koncové zbrane, patria tam prieskumné systémy, ktoré dajú používateľovi presné údaje o objekte pôsobenia. Patrí tam aj celý systém výcviku, logistiky, zásobovania, údržby atď. Patrí tam aj schopnosť generovania dostatočného počtu letových hodín pre dostatočný počet pilotov. Patrí tam tiež schopnosť nasadenia a dlhodobého pôsobenia vo vojnovom alebo operačnom priestore. To potom súvisí aj s operačne zdôvodniteľným minimálnym počtom lietadiel. Musíme mať aj dodatočné zdroje na dlhodobé udržanie získaných spôsobilostí.

Len na zorientovanie si uvedme príklady. Môžeme mať najdokonalejšie lietadlo na svete, absolútny technologický vrchol a veľkú zásobu povedzme inteligentnej presnej munície. Čo z toho, ak nemáme presné údaje o objektoch pôsobenia. Čo z toho, ak si môžeme dovoliť len minimálny počet lietadiel a keď časť z nich pošleme do jedného priestoru pôsobenia, druhý ostáva nepokrytý. Čo z toho, keď potom piloti lietajú minimum hodín, lebo prostriedky nestačia a v podstate prevádzkujeme aeroklub. Mimochodom, ani rozhodnutie o akvizícii dopravných Spartanov, ktoré umožňujú len taktické vzdušné prepravy, nevykazuje znaky premyslenosti a prevádzka dvoch lietadiel nebude bezpečná. Hľadanie riešenia dôsledkov nepremysleného rozhodnutia „zdedia“ nasledujúce vlády.

Otázka 11: Aké je riešenie? Spoločné nebo a úzka spolupráca so susedmi V4, prípadne ochrana vzdušného priestoru alianciou ako v baltických štátoch?

Nezostáva nám nič iné, len si v záujme hľadania nelineárnych riešení dôkladne vyčistiť hlavy a stoly. Totiž platné prístupy, ktoré sme presadzovali na začiatku tisícročia predpokladali udržanie ekonomických parametrov, vrátane nízkeho štátneho dlhu a vyčleňovanie 2% HDP na obranu. To sa nikdy nestalo. Čím skôr sa začne politický proces ťažkých a dlhých mnohonárodných rokovaní, tým lepšie pre všetkých. Práve NATO vytvára dobrú platformu na hľadanie nelineárnych a nekonvenčných prístupov. Z nich nepochybne môže profitovať aj NATO, aj EÚ, aj jednotlivé regióny, ale v konečnom dôsledku tí, ktorí to všetko platia – jednotlivé štáty tvorené ich daňovými poplatníkmi. Existuje viac alternatívnych riešení. Riešenie s dominantným národom nemôže priniesť skutočné partnerstvo, menší národ bude vždy ťahať za kratší koniec. Nepomôže nám ani nostalgická naivita založená na nadštandardných osobných vzťahoch rozhodovacích aktérov. Treba sa pozrieť pravde do očí a použiť racionálne uvažovanie.

Aj zoskupenie krajín V4 je príliš malé, aby pomohlo zabezpečiť ekonomicky dostupný a zároveň operačne zdôvodniteľný počet bojových lietadiel. Navyše v tomto zoskupení budú mať Poliaci prirodzenú absolútnu dominanciu a boli by hlúpi, keby ju nevyužili. Čiže aj to môže byť slepá ulička. Z realistických riešení existuje možnosť spojenia väčšieho množstva malých štátov do mnohonárodných spôsobilostí. Takýto koncept bol predložený už pred rokmi a dostali ho viacerí ministri. V žiadnom prípade nie je riešením vytvorenie nadnárodných vzdušných síl. Menej výhodným riešením je bilaterálna dohoda Slovenska s niektorou z regionálnych veľmocí, disponujúcich stovkami bojových lietadiel. Čím skôr sa spamätáme, odvážne si veci zanalyzujeme a začneme rokovať, tým lepšie. Už sme premárnili najmenej 15 rokov.

Otázka 12: A čo vrtuľníky? Existuje dôvod na špecifický prístup?

Úplne iná je otázka vrtuľníkov. Spôsobilosti, ktoré umožňujú vrtuľníky, sa dajú za istých predpokladov zabezpečiť na národnej úrovni. Je nezodpovedné, že naše predchádzajúce politické vedenia dovolili pokles počtu vrtuľníkov hlboko pod kritickú úroveň. Dosiahli sme jeden z najnižších koeficientov počtov vrtuľníkov v celom regióne. Stalo sa tak za posledných 10 rokov, z ktorých 8 vládol Smer. Práve z dôvodu ich multifunkčnej použiteľnosti na riešenie tak vojenských ako aj nevojenských ohrození tieto letecké prostriedky mali už dávno mať najvyššiu prioritu dokonca v rámci celých ozbrojených síl. Ani na rýchlu hotovostnú akvizíciu deficitu spôsobilostí súvisiacich s požadovaným počtom vrtuľníkov naša ekonomika v žiadnom prípade nemá. Existujú kombinované riešenia a aj tieto sú premyslené a pripravené. V čase radikálneho zníženia výdavkov na obranu na úroveň 1% HDP je veľmi malý priestor na tradičné akvizičné prístupy. Viacúčelové vrtuľníky by mali mať z hľadiska akvizície prednosť pred akýmikoľvek inými akvizíciami z jediného dôvodu. Tým je ich nespochybniteľná viac-účelovosť. Predlžovanie životnosti starej techniky má význam len do času, kým budú nahradené novými typmi. Aj v prípade vrtuľníkov sa treba pozrieť komplexne na ekonomickú dostupnosť a prepojenosť celého systému. Tak, ako v prípade bojových lietadiel. V každom prípade a vo všetkých spôsobilostiach, o ktorých sa bavíme, by bolo najhorším koncovým stavom úplná strata aspoň minimálnej expertízy. V prípade eskalácie napätia a potreby prehodnotenia obranných výdavkov smerom hore, by sa obnova technologicky a finančne náročných vojenských spôsobilostí radikálne predražila a časovo by sa predĺžil tzv. čas výstrahy umožňujúci dostatočný čas prípravy. To je nezodpovedné, osobitne v prípade vrtuľníkov.

Otázka 13: Aký máte pohľad na vládnu letku ministerstva vnútra. Oplatí sa ďalej prevádzkovať súčasnú techniku na prepravu ústavných činiteľov, môžeme si dovoliť dve letky - civilnú a vojenskú na tento účel?

Už pred 20 rokmi bolo neskoro na zrušenie tejto letky, ktorá je jedným z posledných reliktov a symbolom totality, akokoľvek brutálne tento postoj znie. Doteraz každý minister vnútra bol buď zmanipulovaný alebo nemal politickú odvahu na hľadanie iných, možno aj neštandardných riešení. Sebakriticky treba priznať, že sa to týka aj pravicových ministrov vnútra. V tomto kontexte sme posledná "Afrika" v Európe. Slovensko nemá na to, aby sa naši politici a štátnici vozili na extrémne nevhodných veľkokapacitných lietadlách. Ale nemali by sme dovoliť ani to, aby ich životy boli ohrozované radikálne zníženou úrovňou letovej bezpečnosti. Táto je najviac ovplyvňovaná dvomi faktormi – nízkymi náletmi a veľmi malou veľkosťou zboru pilotov, kde je prirodzená tendencia úzkych vzťahov, zakrývania nedostatkov, prížmurovania očí pri preverovaní posádok a podobne. Katastrofa poľského prezidentského lietadla nebola žiadna náhoda, ale presne rovnakým spôsobom tikajúca bomba. Piloti s náletmi pár desiatok hodín ročne nemôžu objektívne dosahovať

porovnateľnú mieru bezpečnosti prepráv s komerčnými pilotmi lietajúcimi 700 až 900 hodín za rok. Ani tu neexistuje iba jedna alternatíva riešenia. Je ich viac. Akurát treba mať politickú odvahu dať dokopy nezávislé mozgy a povzbudiť ich do nezaujatého hľadania aj veľmi nekonvenčných variantov. Výsledkom bude možno kombinácia viacerých modelov, ale prakticky každý model, ktorý si vieme predstaviť bude prinášať nepomerne vyššiu efektívnosť a neporovnateľne vyššiu mieru letovej bezpečnosti prepráv ústavných činiteľov oproti súčasnosti. Skúsenosti väčšiny susedov nám nemusia dávať odpovede. Poľské riešenie sa v našich podmienkach dnes nedá využiť a ani české nedáva zmysel.

Otázka 14: Nevenujete sa prívlemlí vzdušným silám? Vzniká pocit, že zanedbávate pozemné sily a podporné prvky. Aké máte plány v tejto oblasti?

V žiadnom prípade sa s tým nedá stotožniť, práve naopak. Veď už samotný projekt Civilných zborov sa týka prevažne podporných prvkov a je v nich zakomponovaný aj prvok prípravy územia. Čiže ide o ženíjné funkcie pozemných síl tzv. bojovej podpory. Inštruktori budú pochádzať v absolútnej prevahe od záloh pozemných síl. Rozhodujúca väčšina záloh bude na podporu pozemných síl a podporných prvkov. V akvizičných plánoch v našich konceptoch predpokladáme, že na vzdušné sily má byť vyčleňovaná len asi tretina kapitálových výdavkov, zvyšok na pozemné sily a podporné prvky, ktoré majú tiež pozemný charakter. Ešte aj naša priorita vo vzdušných silách – vrtuľníky, podporuje aeromobilitu pozemných síl, prípadne aeromechanizáciu, čiže smeruje tiež na podporu pozemných síl. Nami navrhované vyváženie existujúcich vážnych štrukturálnych nevyvážeností pozemných síl v prospech bojových jednotiek na úkor podporných jednotiek tiež výrazne zlepší hodnovernosť a kvalitu pozemného potenciálu a spôsobilostí. Špecializáciu hornatého Slovenska vidíme v zriadení horských jednotiek s ľahšou technikou, ktoré v súčasných štruktúrach úplne absentujú. To sú tiež bojové prvky pozemných síl. Zámerom KDH bude zásadným spôsobom zlepšiť vycvičenosť všetkých pozemných zložiek, od počtu najjazdených kilometrov na technike, po počet bojových strelieb až po všetky druhy výcviku jednotlivca, jednotiek a formácií. Chceme tiež podporovať výroby domáceho obranného priemyslu. Slovensko nevyrába vojenské lietadlá ani zbraňové systémy pre vzdušné sily, ale má potenciál na dodávky veľkého množstva pozemných systémov, pričom medzinárodná spolupráca nebude na škodu. V programe sú o tom len krátke politické formulácie, ale za nimi je rozsiahly koncepčný podkladový materiál, akým nedisponuje ani jediná iná politická strana.

Otázka 15: Ako by ste definovali národohospodárske prístupy KDH pri zabezpečovaní obranyschopnosti Slovenska?

My vychádzame z určitých vojensko-strategických zásad, pričom za jednu z najdôležitejších a najkritickejších považujeme zásadu primeranosti a ekonomickej dostupnosti mierovej štruktúry ozbrojených síl. Jej uplatnenie zabezpečuje, že všetky plány budovania a modernizácie, ako aj budúce smerovanie ozbrojených síl, musia brať do úvahy realistické posúdenie schopnosti štátu financovať tieto plány. Alternatívou je hľadanie takých riešení, ktoré umožnia rozloženie financovania predovšetkým kapitálových výdavkov na veľmi dlhé obdobie. Aj v tomto smere má KDH pripravené iniciatívy.

Výdavkami na obranu vyjadrenými pomerom rozpočtu na obranu k HDP sa Slovensko nachádza mierne pod priemerom EÚ. Štruktúrou výdavkov vyčleňuje Slovensko neúmerne vysoký podiel na personálne výdavky, ktoré sú až o 20% vyššie oproti krajinám s najmodernejšími armádami. Neúmerne nízky podiel z rozpočtu je vyčleňovaný na výzbroj, prevádzku a výcvik, kde sme niekde na polovičnej úrovni v porovnaní s vyspelými krajinami. To je indikátor nízkej kvality ozbrojených síl. To sa musí zmeniť a dá sa to.

Zámer je zabezpečiť primerané investície do modernizácie obrany na úrovni 20 % obranných výdavkov. Ibaže s jedným zásadným predpokladom – všetko v prepojení na prísnu a systémovú parlamentnú kontrolu hospodárnosti vynakladania verejných prostriedkov. Má to svoj význam. Dlhodobý je vážnym problémom práve modernizácia výzbroje. Lenže, pokiaľ sa nezabezpečí prakticky úplná eliminácia existujúcej praxe nehospodárnosti aj vážnych indikátorov bezprecedentnej korupcie, tak aj aktuálny nízky podiel zdrojov na vyzbrojovanie je privysoký.

Riešenie je v dvoch rovinách. Prvou je silná parlamentná kontrola výdavkov na obranu aj so zohľadnením skutočnosti, že časť obstarávania nebude mať verejný charakter. Okrem toho KDH považuje obstarávanie samotných zbraňových nosičov a techniky za prekonaný a veľmi nehospodárny spôsob modernizácie. Namiesto toho presadzuje striktné akvizície celých spôsobilostí. Uplatnením zásad dobrého hospodára by za tri volebné obdobia bolo možné za projektovanú sumu na akvizície v sumárnej výške okolo 3 miliárd eur zabezpečiť úplne nový typ kompletne prezbrojených a funkčných ozbrojených síl. O ešte vyššie sumy ide v prípade ostatných ozbrojených síl a zborov. Takéto sumy sú o to zaujímavejšia pre tých oligarchov, ktorí majú záujem naďalej vyciavať štát neúmerne vysokými maržami. KDH má pripravené mechanizmy, ako s obmedzenými zdrojmi hospodáriť s maximálnou zodpovednosťou. Chceme dosiahnuť za menej viac, alebo z existujúcich zdrojov oveľa viac.

Otázka 16: Nemáte pocit, že obrane KDH prisudzuje príliš veľkú dôležitosť?

Práve naopak, my obranu považujeme len za jeden z podsystémov systému bezpečnosti. Zodpovednosť štátu za bezpečnosť a obranu je unikátnou funkciou, v ktorej je štát nenahraditeľný. Diskusia o spôsoboch realizácie tejto zodpovednosti by mala vychádzať nielen z ohrození, ale najmä z reálnych možností ekonomiky. Program KDH reflektuje na fakt, že bez potrebných zdrojov sa primeraná obrana zabezpečiť nedá a hnutie chce presadzovať postupné zvyšovanie nákladov na obranu, aby ich výška najneskôr v roku 2025 dosiahla úroveň 2,0 % HDP. To je realistický cieľ. Skutočný rozpočet na obranu v posledných rokoch sa pohyboval niekde okolo úrovne 6-7% príjmov štátneho rozpočtu vyprodukovanými v našej krajine. Mohlo by sa zdať, že je to naozaj nákladná poistka pred ohrozeniami, ktorých pravdepodobnosť je nízka. Lenže naše členstvo v kolektívnej bezpečnosti (NATO) predstavuje náš záväzok voči celému zoskupeniu podieľať sa primerane na eliminácii ohrození, pri ktorých je kolektívna obrana nevyhnutnosťou. Cieľom je aby Slovensko bolo spoľahlivou a aktívnou súčasťou bezpečnostných a obranných mechanizmov, ktoré nám umožňujú nižšie výdavky na tento účel. Treba si uvedomiť, že NATO môže pomôcť malým krajinám len pri eliminácii tradičných ohrození rozsiahleho vojenského konfliktu a členstvo v NATO pôsobí len ako silný odradovací, ale nie preventívny faktor proti nižším eskalačným stupňom vojenských ohrození, pričom nemá priamy vplyv na nevojenské ohrozenia. V skutočnosti si každá krajina musí naďalej zabezpečovať dostatočný potenciál na svoju bezpečnosť a obranu, ide o zodpovednosť.

Otázka 17: Vidíte niekde aj možnosti úspor nákladov na celý bezpečnostný komplex?

Určite bude potrebné presadiť iniciatívy na hľadanie úspor nákladov. Je to možné najmä tam, kde celý bezpečnostný komplex pokračuje vo financovaní aktivít, ktoré môže oveľa lacnejšie nakúpiť z iných zdrojov, alebo v ktorých sa hospodárnejšie vynakladajú inými inštitúciami v rámci bezpečnostnej architektúry štátu z verejných zdrojov. KDH má vo svojom programe pripravené veľmi komplexné koncepčné riešenie a jednou z priorít sa ukazuje zásadná a viacrezortná reforma pozostatkov totality v štátnych vysokých školách. Realizácia si bude vyžadovať veľkú politickú odvahu. Aj v tomto smere hovoríme

o funkčnej integrácii celej bezpečnostnej architektúry. Tento prístup funkčnej integrácie je pritom pilierom programu KDH.

Otázka 18: KDH kladie dôraz na morálnu obrodu ozbrojených síl a zborov? Prečo si myslíte, že je potrebná?

Naše hnutie je na základe poznania stavu ozbrojených síl a zborov presvedčené, že potreba formovania nového ducha ozbrojených síl a zborov má mimoriadne kritický význam. Tento v prvom rade súvisí s formovaním „bezpečnostných manažérov“, čiže dôstojníckeho zboru, ako aj realizátorov akejsi „bezpečnostnej architektúry“, čiže poddôstojníckeho zboru. Nikto sa nezamýšľal nad tým, prečo štát ako Slovensko, ktorý disponuje ľudským potenciálom s najvyšším predpokladmi na špičkovú úroveň profesionalizmu, nedokáže prekonať jeden vážny handikep. Zatiaľ čo vzdelanostná, technická a taktická úroveň našich profesionálov je nespochybniteľná a vysoká, úroveň operačného a strategického myslenia na úrovni vyšších dôstojníkov je neúmerne nízka. Atmosféra v ozbrojených silách aj vo veľkej časti ozbrojených zborov je tiež veľmi nezdravá, intrigánska, špekulatívna a oportunistická. V ozbrojených silách je podľa množstva signálov kritický stav, ale uspokojovať sa nedá ani so stavom v polícii. Napríklad vysoká úroveň vlastenectva, ktorým sa vyznačuje každý západný vojenský dôstojník z tradičných krajín NATO, u slovenských dôstojníkov neraz výrazne absentuje. Takýto žoldniersky prístup k vojenskej službe bude nutné zásadne zmeniť. Podobné poznatky sú z iných ozbrojených zborov.

Otázka 19: Bude potrebné urobiť aj štrukturálne zmeny s vplyvom na morálny stav? Ak áno, aké?

Celé skupiny lobistov a manipulátorov roky robili na tom, aby si zaistili svoje „trafiky“. Výsledkom ich činnosti je existencia množstva armád v rámci ministerstva obrany, ktoré nie sú súčasťou ozbrojených síl. Nevymenujem všetky, ale napríklad vojenská polícia, vojenské spravodajstvo, rovnako ako vojenské školstvo, prezidentská stráž, prípadne vojenské zdravotníctvo sú všetko armády mimo ozbrojených síl. To je nielen deformovanie pôvodných reformných zámerov a sľubov, ktoré nás dostali do NATO. Všetky takéto zložky si svoje privilegované postavenie zabetónovali zákonmi do prijatia ktorých vmanipulovali zakaždým dobovú politickú garnitúru.

Otázka 20: Vidíte v tom nejaké konkrétne dôsledky? Ak áno, v čom sa prejavujú?

V skutočnosti to reprezentuje vrchol ľadovca obrovskej systémovej korupcie v rámci celého rezortu obrany. Táto sa netýka len mechanizmov rozkrádania verejných zdrojov a ich neefektívneho rozhadzovania. Súčasný minister obrany zašiel až tak ďaleko, že ekonomické záujmy oligarchov si necháva na tlačovkách potvrdzovať vojenskými funkcionármi, čím ich priamo politizuje a morálne korumpuje. Táto komplexná korupcia má veľké množstvo špecifických foriem. Okrem iného napríklad korupcia hodnotami, nesystémovými privilégiami, mechanizmami štrukturálnych podriadeností. Ale aj korupcia vo forme prijímania do ozbrojených síl, ustanovovania a vysielania do výhodných postov. Až po korupciu vo forme vytvorenia doslova uniformovanej šľachty, z ktorých časť nikdy nevykonávala žiadne operačné funkcie vo vojskách a celú vojenskú kariéru sa zašivala striedavo v úradníckych funkciách a vo výhodných nasadeniach v rámci mierových misií, alebo medzinárodných štruktúr. To treba zásadným spôsobom zmeniť. V prvom rade si pred skutočnosťami musíme prestať zakrývať oči. Podobné prejavy sú aspoň v časti ostatných ozbrojených zborov.

Otázka 21: Kde treba začať s obrodou morálneho stavu ozbrojených síl a zborov?

Prioritou musí byť výber a formovanie dôstojníckeho zboru. Základom výberu a formovania kvalitných dôstojníkov nemôžu byť akademické kritériá. Konkrétne vojenské školstvo má už roky prakticky nulový vojenský charakter a budúcich dôstojníkov formujú akademici a administrátori v uniformách. Práve takýto typ dôstojníkov má zásadný vplyv aj v centrálnych orgánoch. Toto má obrovské negatívne dôsledky na morálny stav a komplexnú kvalitatívnu úroveň ozbrojených síl. Ak existuje nejaká priorita zmien, je to práve v oblasti výberu, formovania a kariér dôstojníkov v kombinácii s druhým pilierom morálnej obrody, ktorým je vznik Civilných zborov Slovenska.

Treba povedať, že v oblasti vzdelávania vojenských dôstojníkov sa už začatá reforma za pravicovej vlády neskôr pod vedením Smeru a pod nátlakom lobistov zastavila a dokonca dosiahli „resovietizáciu“ vojenského školstva. Dôkladnú analýzu si vyžiada aj systém výberu a formovania policajných dôstojníkov, ale aj dôstojníkov ostatných ozbrojených zborov. Vyžiada si to odvahu ale aj dôslednosť. Naše vysoké školy produkujú z verejných zdrojov dostatok kvalifikovaných absolventov. Ozbrojené sily a zbory by sa mali zameriavať len na výcvikové prvky formovania dôstojníkov. Už len skrátením dĺžky takejto prípravy sa dosiahnu obrovské úspory, tie možno využiť na výcvik záloh a Civilných zborov. Učme sa od menších vyspelých krajín s dlhoročnou tradíciou profesionálnych ozbrojených síl a zborov. Ani systém, ktorí zaviedli v USA nemusí byť vhodný pre Slovensko a tu bude potrebné prehodnotiť aj pôvodný koncept pravicovej vlády z reforiem rokov 2000-2006.